

турбота — як від рідного. Епізоди виходять м'якшими. Хоча повсякденні деталі її тихого життя зрізані сильно.

Меґ, старша, найдужче ностальгує за колишнім достатком. Постійно стримує себе, коли бачить чужу розкіш — бали, сукні, перли. У романі її гризе соціальний тиск — плітки про бідних Марч, упередження до їхньої дружби з Лоуренсами. Фільм робить це прямішим. Через відкриті сварки, наприклад з Лорі, онуком того ж містера Лоуренса.

Емі з дитинства — марнославна егоїстка. Мріє про успіх у мистецтві, про славу. У книзі дорослішає повільно: обіцяє собі стати кращою, намагається. У кіно — стисліше, жорсткіше. Доросла Емі каже в лоб: Рим зруйнував її пиху, Париж — ілюзії про геніальність. Звучить сучасно, без нудних повчань. Хоча втрачає частину моральних роздумів з оригіналу. І про шлюб: Емі бачить його не тільки романтикою. Це ще й розрахунок, економіка для жінки — холодні, але потрібні.

Джо — центр усього. Найближча до самої Олкотт. Хочє писати, бути вільною, не лізти в жіночі рамки. У романі прямо каже, що воліла б бути хлопцем — у фільмі м'якше. Фінал тримається шлюбу з Баером, як у книзі. Але Гервіґ додає шар: Джо як письменниця сперечається з видавцем про «Маленьких жінок». Він вимагає, щоб героїня вийшла заміж, оскільки інакше не видадуть. Сцена під дощем — чисте кліше, навмисне солодке, з парасолькою й поцілунками. Натяк, що сентиментальний кінець — від ринку, не від персонажа. Оця подвійність Джо — героїня й авторка — ключ фільму. Повага до тексту Олкотт плюс захист бунтівного духу, де самореалізація понад усе.

Зрештою, версія Гервіґ — не просто копія старого роману. Це свіжий погляд, переосмислення в сучасному ключі, де жінки не мусять обирати між мріями й сім'єю. Кожна з сестер Марч йде своїм шляхом дорослішання — тихим, болісним, амбітним. І Олкотт з XIX століття, з її аболіціоністськими ідеями, і Гервіґ з нашого часу, з феміністичним поглядом, кажуть одне: для жінки творчість — таке ж щастя, як і шлюб. Не менше, а часом і більше, у світі, де вибір обмежений.

СЕКЦІЯ:
ФІЛОСОФСЬКІ, СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ
ТА ПРАВОВІ ВИМІРИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

В. Лисенкова

АКСІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РОДИНИ

V. Lysenkova

AXIOLOGICAL ASPECTS OF FAMILY DEVELOPMENT

Проблема цінностей є однією з актуальних у сучасному філософському знанні. Ціннісне відношення до світу, як відомо, відображає саму суть людяного в людині. Значущим є те, що ціннісний аспект особистості проявляє пріоритетність вибору нею найважливішого для себе в усіх сферах суспільного життя. Таким чином, саме цінності вказують на специфіку прояву позиції людини в соціумі.

Характер цінностей у суспільстві з часом змінюється. Деякі з інноваційних переходять у традиційні, деякі стають неактуальними і опиняються в архіві культури. Згодом навіть традиційні цінності зазнають суттєвих змін і їх сенсожиттєві

характеристики трансформуються. Метамодерний характер сучасного суспільства з його великими швидкостями призводить до постійних ціннісних трансформацій у ньому на різних рівнях.

Знає і різного роду змін традиційна родина. Кожна культура протягом свого періоду розвитку накопичувала ціннісний потенціал існування сім'ї. Цей процес завжди був складним і суперечливим. Але у ході ціннісного відбору у традиційні параметри родинного способу життя переходили ті, котрі дозволяли зберігати сім'ю, робити її більш потужною. Це допомагало укріпити родинні зв'язки і сприяти зміцненню усього соціального каркасу соціуму.

Такий ціннісний відбір можна розглядати на трьох рівнях: індивідуальному, міжособистісному і загальносуспільному. Не завжди можливо було гармонійно поєднати ціннісні параметри вказаних рівнів.

На індивідуальному рівні можна спостерігати значну варіативність ціннісних настанов. Вони пов'язані з унікальними особливостями кожного з членів родини. Ми пам'ятаємо, що довгий час головуючими були настанови старших членів роду і їм підкорювались молодші. Але не завжди такі взаємини у своїй суті були дійсно дружніми. Дуже часто загальнородинні інтереси ставились на перше місце і член родини повинен був діяти згідно з ними. Тому не завжди істинно особистісний характер ціннісного відношення усіх членів сім'ї був проявленим і врахованим.

З розвитком більш демократичних родинних тенденцій стало можливим повніше враховувати ціннісні орієнтири усіх членів родини. Це ускладнило ситуацію з провідними ціннісними тенденціями на другому, міжособистісному рівні. Треба було у багатомірному синтезі, з одного боку, дати можливість унікально проявитись усім представникам сім'ї, а з іншого — зберегти цілісність родини і її загальну продуктивну функціональність.

Такі новації привели до посилення варіативності прояву моделей існування родин на третьому, загальносуспільному рівні. І ми бачимо, що соціум не завжди міг гнучко реагувати на таку варіативність. Навіть сьогодні, коли демократичні тенденції мають значну силу, можна спостерігати велику кількість родинних і міжродинних протиріч та конфліктів.

Дослідження цих тенденцій вкрай важливо на сучасному рівні суспільного розвитку. Саме розуміння аксіологічних коренів родинних суперечок і усвідомлення сучасних можливостей вирішення проблем сім'ї дозволить знаходити продуктивні рішення багатьох сімейних конфліктів і буде сприяти міжособистісному порозумінню.

На цьому шляху важливою є філософська складова. Тут може стати у нагоді філософізація як процес використання філософських надбань для продуктивної роботи з цими проблемами. Слід враховувати загальноцивілізаційні філософські надбання і національні напрацювання з даної тематики. Також важливим є поєднання традиційних і новітніх знань для продуктивного розвитку родинних зв'язків.